

Un nou premi Atlàntida

DAVID CASTILLO coordinador

ESPECIAL

Ahir, en la festa anual que organitza el Gremi d'Editors a l'Hotel Majestic, el suplement Cultura que teniu a les mans va rebre el premi Atlàntida a la millor tasca informativa en premsa escrita, "per la seva brillant trajectòria d'informació literària i sobre el món del llibre en general al suplement setmanal de llibres i art". És la 25a Nit de l'Edició, i el suplement renovat de l'Avui torna a obtenir-lo. Quan el vam fundar, el juliol del 1989, després de mesos de treball amb Avel·lí Artís i Marga Moreno, era un moment en què el llibre català havia generat unes grans expectatives. Hi havia autors que venien considerablement i una generació que empenyia amb força. Un any després rebíem el premi Atlàntida, i ho recordo com si fos ahir. Deu anys després m'atorgaven el de millor articulista en català, per la tasca, bàsicament, en els suplementes del diari. Les coses han canviat, però la il·lusió es

manté malgrat les dificultats que viuen el món del llibre, el de la premsa i el del periodisme de qualitat en general. Per aquest motiu, encara ens honora més

Aquest és el trofeu del premi Atlàntida JUANMA RAMOS

aquesta distinció, perquè reconeix l'esforç d'haver mantingut des dels anys vuitanta una tribuna que ha format generacions de lectors i ha servit de guia a nombrosos aficionats i incondicionals del llibre. Ara fa

pràcticament un any em van tornar a encomanar el repte de dur el suplement amb el meu vell amic Lluís Llorc. I aquesta temporada, a més, hem fet un equip nou de gent brillant amb la nova secció de cultura de l'Avui, amb Jaume Vidal –fundador també del suplement, el 1989–, Valèria Gaillard, Maria Palau, Raül Maigí, Anna Ballbona, Manuel Cuyàs i els habituals Montse Frisach, Bernat Salvà, Xavier Roca i M.J. Jordan. Ells són la base del nou projecte, acompanyats dels nostres clàssics de fa anys, Palol, Teixidor, Màrius Serra, Cifré, Gabancho, Xavier Pla, Ada Castells, Arnau Pons, Bieito, Sotorra, Zanón, Abrams i companyia. Lamento que aquest guardó hagi coincidit amb la desaparició de Joan Triadú i Joan

Solà, però la nostra cultura continua i esperem que la vostra confiança i fidelitat es mantinguin en uns temps marcats pels canvis digitals i la crisi. Els llibres i l'art poden servir d'antídot per superar-la. *

MOTELBARSTOW

RAFAEL VALLBONA

'Gainsbarrades'

Nits de tardor a Puigcerdà. Sopars amb els germans cereants, els millors gintònics del món i inacabables converses amb en Josep Bort: les seves documentades anotacions al *Quadern gris*, la història d'en *Caracremada* amagat a la muntanya, el govern basc instal·lat al menjador dels seus pares, i les –algunes intenses– sessions de Gainsbourg; històries, poemes, anècdotes i cançons del darrer rebec de la cultura no anglosaxona.

D'aquestes estones dedicades al darrer heroi de la cultura de masses amb mèrits per ser venerat, en dic *Gainsbarrades*, la revisió del mite i la seva decrepitud tal com ell la va voler els darrers anys de la seva vida: "Sí, sóc jo, Gainsbarre. Se'm troba a l'atzar dels *night-clubs* i dels americans. Sóc babau. Sóc reggae rialler. El cor perforat de banda a banda", canta a *Mauvaises nouvelles des étoiles*, (1981), títol pres d'un quadre de Paul Klee, i així va viure els darrers anys.

El 2 de març del 1991 jo conduïa escoltant Ràdio 3 quan vaig sentir que Gains-

Només els mites personals suporten el pas del temps

bourg havia mort. Vaig parar en un voral, sota uns pins, i un nus em va tenallar la gola. Ja mai més no seriem els mateixos sense l'home del cap de col.

He anat a la parisenca Rue Verneuil, el més potent escenari on va actuar mai, he llegit els seus poemes recollits a *Mon propre rôle 1 i 2* (Folio), els hilarants aforismes de *Pensées, provocos et autres volutes* (Livre de Poche) i la biografia de Gilles Verlant al mateix segell editorial, on hi ha la darrera entrevista que ell mateix es va arrencar amb crueltat poc abans de morir.

Vaig taral·lejar les poques cançons de la pel·lícula *Gainsbourg, vie d'un heroi*, i em vaig capbussar en l'exposició que li va dedicar la Cité de la Musique el 2009. Però són les *Gainsbarrades* amb en Josep Bort, les que m'acosten a la complexa i ingent obra de Serge Gainsbourg. Només els mites personals suporten el pas del temps. *

AVUITOCA... LLUÍS LLORT

Pepe i Paco

L'esperit pràctic de determinats humans (aposto que mares perseguint canalla) va afavorir la creació de diminutius per als noms de pila (i per a una pila de noms). N'hi ha d'evidents, com de Carme, Carmeta. En català es fan pel final: tot i que de Montserrat el més comú és Montse, també podria ser Rat, o de Joaquim, Quim, o de Ramon, Monet (que era un pintor francès). Alguns han assolit la categoria de nom propi, com ara Laia, diminutiu d'Eulàlia. Membres de l'alta societat s'escapen de les normes (també a l'hora de pagar impostos) i a algú que es diu Álvaro Borja, seguit d'alguns cognoms també compostos, li poden dir Cuquín, que en pronunciar-se té la virtut de fer aixecar les orelles al *caniche* de la casa. De diminutius n'hi ha de clàssics castellans amb un origen llunyà, i molta gent desconeix el motiu de la metamorfosi onomàstica: José és Pepe i Francisco, Paco. En els convents, durant la lectura de la Bíblia, en referir-se a sant Josep (personatge habitual del *best seller*), li deien *Pater Putatibus* ("aquell a qui se li atribueix la paternitat sense que sigui cert"), *P. P.*, per fer-ho més veloç (com un romanès passant per Cornellà). En el mateix context, sant Francesc era *Pater Comunitatis* ("pare de la comunitat", una mena de president d'escala) que quedava en *Paco*. *